

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Éves: Negyedévre	3 korona.
6 hónapra	18 "
3 hónapra	6 "
1 hónapra	20 "

Felelős szerkesztő
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gászló József.

Egyesületi ár 4 fillér.
Ezerkötletű és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefo

ROSTA.

Jeles tanács lehet a főváros tanácsa, — már ez kétségtelen! Szerdán közgyűlése volt a fővárosnak. Hosszu, viharos és felette tanulságos közgyűlés. Késő estig, hogy mondjam csaknem kora éjszakáig tartott. És nem csekély mennyiségű idő alatt a főváros törvényhatósági bizottsága kiméletlenül és következetesen mindent leszavazott, amit a tanács javasolt. Az alapos leszavazások a kegyetlen bíráló megfelelő gyászzenéjével együtt egyhangúan és nagy többséggel bövelkedők valának.

Megszégyenítő lehurrogásokban sem volt hiány.

És mit cselekedett a híres fővárosi tanács e tömeges bizalmatlansági nyilatkozatok után?

Mivel már nagyon későre járt, sietett vacsorálni és a derék tanácstagok otthon, mintha csak összebeszéltek volna szörnyen szidták a szakácsnét, hogy olyan rossz vacsorát főzött.

Pedig a fővárosi tanács tagjairól senki sem állíthatja, hogy — rossz a gyomruk!

* * *

Gyönyörű estéje volt tegnap a mesét kedvelő gyermekvilágnak a színházban, ahol Pósa Lajos meg a felesége mondtak szebbnél szebb meséket szép hegedűszó mellett.

Hanem ennek a bűbájosan fényes, villámos tündöklésben uszó mesemondásnak volt ám azért árnyéka is.

A színházban a páholyok, a földszinti széksorok, az emelet és a kasszáló padjai megteltek mosolygó arcú, boldogságtól csillogó szemű édes, bájos angyalfejekkel. Csak éppen a földszinti állóhely, a debreceni diákság hagyományos saját külön színházi helye tárogolt üresen.

Ugyan hol feledkeztek meg a debreceni diákok ennyire Pósa Lajosról, a ki nemesak versikéket csilingelő mesemondó Pósa bácsi, hanem hazafias tűztől izzó nemzeti dalköltő is?

No de hiszen holnap már megnyílik a színház. Majd figyelmeztetjük a költészet egyik mestere iránt közömbös diákságot, a mikor a birhadt Csodagyerek s a többi disznóságok kerülnek színpadra. Vagy szükségtelen a figyelmeztetés? A nélkül is zsufolásig megtelik a földszinti diákhely? . . .

* * *

A másik árnyék, mely a diadalmas ünnep fényére vetődött, még az előbbi jelenségnél elszomorítóbb, orcapirítóbb.

Van a magyar nemzetnek egyszert imádsága. Hiszen tetszik tudni: a Himnusz. Az ember, különösen éjfél után, a borközi állapotok óráiban, le nem ülhet egy kocsmában vagy kávéházban, hogy egyszer-kétszer dühös fiatalok el ne huzzassák a cigánynyal és ugyanakkor még dühösebben rá ne kiabálják a mit sem sejtő jámbor újságolvasóra, hogy: Felállni! Felállni!

Erről a mi nemzeti imádságunkról régen állítgatom én, hogy az egész hazában kevés ember tud belőle többet egy versszaknál, énekelni pedig sokkal kevesebben tudják, mint azt, hogy Lennél te rózsabimbó, vagy Londonban hej! van számos utca . . .

Szomorú, de igaz. Szégyenleni való, de tagadni nem lehet. Mikor valahol a tömeg a Szózatot vagy a Himnuszt énekl, abban kevés az áhitat, még kevesebb a dallamérzék és az összhang, különféle visító, zagyva hangok sértik a fület és a levegőt.

Tegnap is bizony szájalmas volt a nemzeti fohásznak éneklése. Volt ott egy táborra való gyermek. Mamák és papák is szép számmal lesték Pósaék ajkáról a csörgő-bongó magyar szót és Magyariek hurjáról a rikató nótákat . . . S uram fia! micsoda nyivakolással énekeltek ezek a Himnuszt.

Hát nem tanulják az iskolában? Vagy nem megy a fülébe a magyar gyerekeknek a magyar nemzet imádsága?

Juristajog és népjog.

— szept. 30.

Az a politikai harc, mely főleg két év óta a magyar parlamentben dúl, tulajdonképpen okát a törvény és a jog közt való ellentétben bírja. Ez az ellentét voltaképpen már régóta uralkodik közéletünk fölött, pártviszonyaink sokszoros átalakulását okozta, de legerős ebben csak az utolsó obstrukciókor hezgyeződött ki. Az az ellentét e, melyet a német jogi irodalomban, amint a történelmi iskola érvényre jutott, a *juristajog* és a *népjog* szembeállítása által jelöltek meg.

Valamely nemzet igazi ereje népjogában van, a nemzet minden egyes tagjának ama tudatában, mi legyen tulajdonképpen az egész állam, az egész társadalmi épület nemzeti alapja, a helyes ösztönben, hogy ettől az alaptól egy hajszálnyit sem enged. Ősi alkotmányunknak is ez az ereje, és amely kevéssé jutottak egyes részei a nép pontos tudomására annyira át van hatva mégis a magyar faj az alkotmány szellemétől, mely egyetlen kezesége a nemzeti sajátosság fenntartásának.

Ezért az alkotmányért küzdött a magyar nép, vagyonát és vérért áldozta érte, kezdetben a keleti veszedelem ellen, mely a tatárok, azután a törökök betörésével szakadt ránk, utóbb a nyugoti veszedelem ellen, mely a mohácsi vereséggel állt be. Minden viszontagság dacára sikerült ezt az alkotmányt lényege és szelleme szerint fenntartani, sértetlenül megóvni és utolsó kialakulása Deák Ferenc kiegyezési törvényében jutott kifejezésre. Mindenki jól tudja már, hogy ez a kiegyezési törvény szó szerinti szövegében nem volt jurista fogalmazás, hanem hogy Deák híres husvéti cikkét, mely a magyar állami élet minden viszonyát behatóan megvilágította, paragrafusokra osztották

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, úgymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.** Emellett étvágyat és a testsúlyt, elővívja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ízű miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegeket 4- kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantli céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Deák kiegyezési műve tehát a valóságban nem volt juristajog, hanem magyar népjog.

Ez a népjog sok éven át, és kivált Tisza Kálmán fuziójának kényszerére által, bebizonyította erejét, hasznosságát a nemzet fejlődésére maig is bizonyítja. De egyszerre egy ellenzék keletkezett, mely a szociális és nemzeti jog helyére a szociális jogot szeretné tenni, melyből mindazt kilehet okoskodni, ami egy törekvő ellenzéknek, de főleg ebben az ellenzékben a stréberkedő elemeknek kellemes és hasznos. Az ugynevezett mérsékelt ellenzék kezdte a népjog kezelésének ezt a módját, aztán fejére nőtt a függetlenségi párt; mely programja minden pontját, melyek eddig a 67-es kiegyezés negációját képezték, egyszerre ebbe a kiegyezésbe próbálta belemagyarázni.

Tehát a juristajognak a népjog elleni harca gyulladt ki Magyarországon, a véletlen kifejezés harca a jog tulajdonképeni lényege és forrása ellen. Amint a népelet fejlődik, úgy kell a jurista jognak folyton változnia és fejlődnie, ha a népjog hű kifejezése és védelme akar lenni. De ha a juristajog erőszakosan oly dolgokat magyaráz bele formulába, melyek a népjognak nem felelnek meg, akkor az a jog továbbfejlődésének megakadályozása, a nép nemzeti jogának megbénítása.

Ez a mostani helyzet. Juristajogot, önkényes ügyvédi fogásokat, közjogi szószálhasogatást képvisel az ellenzék három része: a népjogot erős gyökerei, virágzó kialakulása

szerint, mely gazdag gyümölcsöket enged remélni most a szabadelvű párt és a kormány képviseli. Már a legközelebbi időnek meg kell hoznia a döntő vereséget, meg kell hoznia a döntő győzelmet. Magyarország javára, további boldogulása biztosítására kell, hogy a népjog győzelme legyen az.

Politikai mozgalmak.

A szünet után. — Horvátok panasza. — Ausztria válsága. — Olasz magyar barátkozás.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 29.

A politikai pártok vezetői párthiveiket a jövő héten értekezletre hívják egybe, hogy egyrészt a szünet alatt összegyűlt folyó ügyeket elintézhessék, másrészt pedig a jövődől iránt tájékozódjanak. A legérdekesebb konferenciája a szabadelvűpártnak lesz, a hol a kormányelnök tájékoztatni fogja hiveit a törvényhozásnak munkarendje iránt. Kormánypárti forrásból nyert értesülésünk szerint a kormány a Ház első ülésén az olasz provizóriumról szóló törvényjavaslatot terjeszti elő, annak az indítványának a kapesán, hogy a Ház utasítsa a bizottságokat, hogy a javaslatot haladéktalanul letárgyalják. Egyes lapok azt írják, hogy az ellenzéki pártok interpellációra készülnek a legutóbbi nemesítés dolgában, erről azonban maguk a fővárosban tartózkodó ellenzéki párttagok mit sem tudnak.

* * *

A horvátok ismét panaszkodnak. Az Obzor viszi ismét a szót. Az mondja, hogy a horvát ellenzék számol azokkal a viszonyokkal, a melyek közepette a horvát nemzet élni kénytelen, Követni azonban a magyarérzelmű horvát kormánypart felette káros politikáját nem

fogják, mert ez a politika tulságosan kedvez a magyar kívánságoknak és kiszámíthatatlan károkat okoz Horvátországnak. A mostani horvát kormányrendszer rendkívül nyomasztólag hat a horvát közéletre, mert a míg a magyar sajtó saját hazájában korlátlanul szabad, addig a horvát sajtót mindenképpen korlátozzák és megkötik kezét, hogy Horvátország érdekét hathatós módon megvédhesse.

* * *

Ausztria helyzete mind válságosabbra válik. A csehek is, a németek is obstrukcióra készülnek ismét, abban a pillanatban, a mikor a Reichsratnak is a kiegyezésnek és a kereskedelmi szerződésnek a monarkíára életbevágó kérdésével kellene foglalkoznia. November derekán nyílik meg ismét a Reichsrat és semmi remény, hogy munkaképesse válhatnak. A kormány már arra is gondolt, hogy a cseh tartománygyűlést feloszlatja, de információ oda szólnak, hogy a csehek a választásokon egyetlen egy embert sem veszítenék el és így azután Körber dr. ettől az eszméjétől is elállott. A napokban volt huszonöt esztendeje annak, hogy a csehek aktivitási politikájukat fölvették, de különösen az utóbbi tíz esztendő alatt fejtettek ki nagy mozgalmat. És mégis ugylátszik, hogy az egész agitáció nem igen volt öntudatos. Erre vall Parak dr. kijelentése, aki a minap Habernben így nyilatkozott: A mi népünk helyzete is vigasztalan, de nem mi vagyunk okai, hanem mások, a kik bennünket ebbe a helyzetbe belekergettek. A bécsi lapok egyébként azt írják, hogy Körber dr. még egy kísérletet tesz, a pártok összebékítésére, de hogy azután mi fog történni, azt senki sem tudja, annyi azonban bizonyos, hogy az összebékítés nem sikerül.

* * *

Az olasz sajtó irányunkban barátságosabb hangokat hallatt. Hangoztatja, hogy Olaszországnak Magyarországgal összéb kell forni. Hivatkoznak Kossuth Lajosra, a ki ezt már régen belátta. Így

Falusi képek.

Irta: Sarkady István.

Szomoruan bucsuzik a falevél galyától, elbetegesedve az utolsó leheli s a porba hull . . . Nem repkednek már a tarka pillangók a piros szegfű illatozó kelyhe körül, nem nyílik már a rózsza.

Lassanként elhal a pásztor furujája, a gulya kolompja, a hazatérő lányok vigdala. A csaló meleg napsugár cserben hagyja a muló mosolyának édesen hívó kis fűszalat, mely balgán kidugja fejét az avar alól, aztán csalódva hajtja a zord hidegtől megdermedt testét az örök a hosszú álomra . . . A vadregényes partak partján a hideg szél fuvásától saját ságosan zörgő levéltelen cserje sejtelmes félelmet kelt a jó barátban, ha talán még odavetődne néha, hogy a parti fülemilével panasolja el buját, de hová lett innen a fülemile már . . .

Kérlelhetetlenül sivit végig minden az enyészet rideg szele.

Nincs kegyelem, hosszasan vajudva bal ki a természet, reménykedve, hogy talán nem örökre . . .

A nap lemenőben. Az ég alján egyetlen sárga csik vonul végig, megszakítva a felhők szürke tengerét.

A nap ezen keresztül küldi bucsuzó sugarát a borongó táj felé. A sárga csik mind vörösebb, majd bibor színűvé válik,

mialatt lassan lassan szürkébb lesz, míg végre teljesen eltűnik: végtelen felhőtenger takarja el a csillagok ezerét, hogy annál ridegebb legyen minden . . .

Távolban tűz fénye dereng, egyetlen meleg érzés, mit most ez kelt bennünk. — Majd egy nagyobb csillan s ki alszik.

Megszűnt a békák hangversenye, csak a faluban ugatják a kutyák egy kedvően az arra menőt. A faluban csak a város házán, a postán, egynéhány vendégszerető háznál a kis boltban van élet.

Összegyűl a falu értelmisége a nagy tanásteremben, köztük János bácsival, ki hosszú száru pipáját nem hagyva kezéből az első közt ül. Szidják a kormányt, nem termett az idén semmi, mért nem gondol a néppel . . . Majd előkerül az orosz-japán háború, Tisza Pista, sőt még egy kis pletyka is kerül a szőnyegre. Telik az idő s ezalatt a jó anyjok már rég várja párját a párolgó levessel.

— Be sokat tudnak beszélni, a sok üres fejű, jobb vóna ha tollat fosztának itthon, — ennyire lerántja Nina néni a magas politikával foglalkozó tanácsbéliet. Be sem végzi jóformán mondókáját mikor János bácsi tiltakozva lép fel a mondottak ellen:

— Ej, ej anyjok ne zsörtölődj, hiszen csak kell valamit tudni a világ folyásáról!

A postán valamivel élénkebb az élet. Maga a postamester né csinos szemrevaló menyecske és nagy szakértelemmel vezeti a postahivatalt. Szigoruan betartja, hogy a postán minden titok . . . más előtt, ő azonban már kora reggel végig olvassa a képes és nem képes levelezőlapokat: kinek mit irnak?

— Hm, Ilkának megint rózssaszínű levele van, nézd csak Emma! A Vargáné önkéntes fia hazajön; Rózenfeldnének biztosan parókák érkeztek, ebben a skatulyában; itt az újság, kik mentek férjhez? Szabó Sárka, Kereszturi Róza, Demeter Mariska, Jégh Mariska, ezeket nem ismerem; Ni, Emma örülj Győző holnap hazajön, átment az alapvizsgán, csapunk egy kis murit!

A szív megdobban, a vér sebesen kering, a posta hivatal megállott. Egy néni pénzes levelező lapot kér!

— Talán a pénzt akarja róla leszedni Julesa néni?

— Nem a lányom, hanem a fiamnak küldöm az uti költséget, haza jönne a lelkem a szüretre, de nincs pénze, most hát küldök neki egy keveset.

A falu intelligenciája egy nagy fehérre meszelt gangos házba van meghíva oszonnára és egy kis tracsra. A tüzes szemű, karcu testű fiatal házi asszony kitesz magáért! Pompás teríték mellett tejszín kávéval és rántott csirkével vendégli a társaságot, miért nagy elismerés-

gondolkozott szerintünk Széll Kálmán is, meg Horászky Nándor is és a Tisza István gróf kormánya is ebben az irányban halad. És nem kifogásolják most már az olaszok fiúme magyarosodást sem, mert nem féltik tőle jövőjüket. A kapcsolat Olaszország a tudományban, irodalomban és művészetben is akarna, mert leginkább ezek forrasztathatnak együvé a két államot.

— **Az ipartörvény revíziója.** Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter és Sterényi József miniszteri tanácsos az érdem, hogy az ipartörvény gyökeres revízió alá került. A revizionális munkálat tudvalevően négy részre oszlik. Az első rész a hazai, a második a külföldi anyagot tartalmazza, a harmadik rész a statisztikáról fog szólni, a negyedik rész pedig az új ipartörvény tervezetét és megokolását foglalja magába. Két kötet már megjelent, a lapok mellékelték is. Mind a kettő hazai vonatkozású, és azt az óriási joganyagot öleli fel, a mely az ipartörvényvel kapcsolatban az eszterdők hosszú során a gyakorlatban leszűrdött. Mind a két kötet igazán alapvető munka.

Most pedig jelenthetjük, hogy már a legközelebb, a jövő hónap vége felé megjelenik a munkának az a része, a mely az érdekeltek kívánságait és javaslatait megfelelően csoportosítva és rendszerezve tartalmazza. A befejező résznek vagyis magának az új törvénytervezetnek és megokolásának kibocsátását a jövő esztendőre tervezik.

— **A nemzeti munka védelme.** Franciaországot ez idő szerint a nemzeti munka védelmének kérdése foglalkoztatja. A francia képviselők egy csoportja javaslatot terjesztett a törvényhozás elé, a

ben van része. A gyümölcsféléknél elkezdődik a diskurálás, az élelés, különösen az asszonyok közt a divat megbeszélése, egy kis sóhajlás, minek már a hirtelenül elérkezett vacsora vet részben véget.

Végre akad egy muzsika is, mely vidám hangulatot ébreszt mindenkiben, s aztán sorra jönnek a jó régi és új nóták egész 11—12 óráig.

A kis boltosnak három eladó lánya van, akik szívesen elbeszélgetnek a vendékekkel. A legnagyobb már jegyben is van, de azért nem veti meg a jegyző ur gyakran haza vetődő diák fiának udvarlását, aki pedig inkább udvarolna a kis Bertuskának, kiért a nyári szünidőben hat mértföldet gyalogolt a szó szoros értelmében.

A kis Iris is takaros teremtés, kissé komoly, de épen jól áll neki. Tüzes fekete szeme, göndör haja hatalmasan oszabít.

Lassan, lassan elközelg a tél s a költők által sokat megénekelt őszi napok véget érnek. Ekkor jönnek a vidám napok a falusi fiatalság örömeire. Tengeri hántó, fonó, tollfosztó, lakadalom, melyek mindmegannyi kedves falusi multságok, mikben a munkásszeretet mellett a vidám csevegés, a fesztelenség és az őszinteség egyszerű eredeti képeit találjuk fel.

mely a nemzeti munka védelmének szabályozását célozza. A javaslat magába foglalja a hazai kézművek és iparcikkek védelmét, az idegen munkások létszámszabályozásait és a nemzeti munka védelem körébe eső intézkedéseket egyáltalában. A francia kamara munkásügyi bizottsága azonban nem igen nagy tetszéssel fogadta a javaslatot. Mindenekelőtt nem helyesli az idegen munkások helyzetét, a mennyiben az idegen államok revízióval élnek. A munkásbizottság véleménye szerint bármennyire fejlett legyen egy ország gazdasága, nem teheti, hogy idegen munkásoknak valamely különleges ügyességét igénybe ne vegye. Egyébként az egész javaslatban egyetlen-egy pontot helyesel a bizottság, még pedig azt a kívánalmat, hogy az idegen munkások olcsóbban ne dolgozhassanak, mint a hazaiak, mert ezzel megnehezítik a francia munkások helyzetét saját szülőföldjükön. A bizottság erre az utóbbira nézve azt ajánlja, hogy bizzon meg a kormány egy előkelő testületet a munkabérvizonyok állandó ellenőrzésével, ha pedig konstatálják, hogy egyes munkaadók azért alkalmaznak idegen munkásokat, mert azok olcsóbban dolgoznak, zárjanak ki rájuk büntetést.

Allamvasutaink.

Neményi Ambrus országgyűlési képviselő a napokban egy cikksorozatot tett közzé, mely a magyar kir. államvasutakkal foglalkozott. — Ha különben ami költségvetésünk előadójának tollából ered, az ő állami pénzügyekben való nagy jártasságra vall és — különleges kérdések alaposabb tárgyszeretét kívánunk. Ezért néhány állítása nem maradhat ellenmondás nélkül ama fejtegetésekben néhány pont helyreigazítást igényel.

Igazságtalanok mindenekelőtt az államvasutaknak igazgatósága ellen emelt vádak. Ez a központi vezetés nem más, mint a minisztériumnak alárendelt közeg. A minisztérium az, mely az egész tarifapolitikára, az egyes tarifákra és refakciókra vonatkozólag rendelkezik, a refakciók megadása vagy megtagadása fölött dönt, a minisztérium állapítja meg az államvasutak költségvetését és ezzel el vannak döntve az adminisztráció összes kérdései, a személyi és dologi kiadások is. Ha most az államvasutak deficitjéről beszél valaki, úgy ez is alaptalan vád, vagy legalábbis téves felfogás. Az államvasutak a befektetett tőke után 38 százalékos jövedelmet hoznak. Nem a vezetés, vagy igazgatás hibája, ha ez a jövedelem az idő szerint nem nagyobb. Hisz éppen az államvasutaktól követelték mindenkor a legnagyobb teljesítményeket, hogy őket az állam gazdasági politikájának szolgálatába állítsák és mint törekvéseink kiegészítő eszközét használják.

Csak természetes, hogy a fejlődés csak lépésről lépésre mehetett, hogy a további kialakulás Magyarország gazdasági megerősödésével csak lassanként és nem egyszerre történhetett.

Es mi mindent experimentáltak az államvasutakon! A zónatarifa behozatala kétségtelenül korszakos fontosságú tett volt. De a kezdet nehézségeivel mégis számolni kellett, nem volt szabad feledni, hogy a zónatarifának is, mint minden új intézménynek, előbb gyökeret kellett vernie, meg kellett honosodnia. E mellett kezdetben túl lóttek a célon.

A személyszállítási díjak olcsósága idővel oly méreteket vett, hogy ismét évek kellettek hozzá, hogy a dolog természetében ekvó hiányokat, melyek csak lassanként tűnek ki, más intézkedésekkel ismét jótétegyék, így nevezetesen a zónák szaporítása és az egyes zónákon belül a viteldíjak emelése által.

Teljesen igazolt ellenben az igazgatás egyszerűsítése és javítása iránti kívánalom, csak az eszközökről van szó, melyek által ezt elérni kell és lehet. E ső sorban meg kell szüntetni az igazgatóság mostani kétféle állását.

Hogy a vezetés feladatának teljesen megfelelően tisztába kell jönni végre a felől, valjon mint eddig, hatalmi kör nélkül csupán, mint a minisztérium végrehajtó közege álljon-e fenn, vagy nagyobb önállósággal működjen.

Az elnök-igazgató és az igazgatóság állását, kik ma nagyon csekély hatalommal bírnak, e tekintetben erősíteni kell a vezetést nagyobb saját hatáskörrel kell felruházni, vagy pedig vegye át egészen a minisztérium a központi vezetést. Ott kellene legelőször beilleszteni a emelőrudat. Másrészt a központot f z kell menteni ama teendőktől melyekkel egész jól elláthatnak a vidéki üzletigazgatóságok.

Ezt és sok más, a létező bajok orvoslására szükséges intézkedést teljes bizalommal rábízhatják Hieronymi kereskedelemügyi miniszter mindenkor bevált körültekintésére és céltudatos kezdeményezésére, aki bizonynyal ebben is megfogja találni, ami helyes.

Hajdúvármegye közgyűlése.

— szept. 30.
Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tartotta rendes közgyűlését, amelyre csupán 30—40 bizottsági tag gyűlt egybe. A közgyűlésen Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán elnökölt.

Megnyitás után az elnök bejelentette, hogy a kinyomatott tárgysorozat-hoz még három fontos és sürgős ügyet csatol. A vármegyei utépítészeti költségvetést, amelyet tudomásul vettek, a közjegyzői fizetések ügyét és a tisztviselői fizetésrendezésre vonatkozó újabb alispáni javaslatot.

A vármegyei háztartási alap terhére 1903-ban 3305 kor. tulkiadás merült fel, amelyre a kért pótvavadalmazást a belügyminiszter fedezet hiányában nem adta meg. Miután megállapították, hogy a tulkiadást a pénzügyigazgató mellé rendelt számvevőség okozta, az erre vonatkozó jelentést a számvevőség felelős ségre vonása végett a belügyminiszterhez felterjesztik.

A vármegye háztartási alapjának 1905. évre szóló költségvetését elfogadták.

A tisztviselői fizetések rendezéséhez a közgyűlés az alispán javaslata értelmében elhatározta, hogy Nabráczky Istvánt a hajdúszoboszlói járás főszolgabíróját 20 évet meghaladó kiváló működése alatt szerzett érdemei elismerésül és jutalmazásul 1905. január 1-től kezdődőleg a VII. fizetési osztály 3. fokozatába emeli. Továbbá elhatározta, hogy a vármegyei rendszeresített napdíjasok fizetését 1905. január 1-től számítva megjavítja és pedig négy I. osztályu napdíjasnak 900 ról 1200 koronára és négy II. osztályu napdíjasnak 792 koronáról 1000 koronára.

A vármegyei hivatalos lap évi első fizetési árát magánosoknak 20 koronára szabták meg.

A Boeckai-szoborra vonatkozólag tett alispáni jelentést, mely szerint a közoktatásügyi miniszter adományát ki látásba helyezte, ha az országos képző művészeti tanács befolyását a művészi kivitelre biztosítja, továbbá hogy a 48,000 koronára előirányzott látszólag 36,000 korona az eddigi gyűjtésekből már biztosítva van, örvendetesen vették tudomásul.

A vármegyei alkalmazottak nyugdíjintézetének választmányába az eddigi tagokat újra megválasztották.

A városi helypénzdijszabást a közgyűlés úgy módosította, hogy a szárnyas állatokat és tojásokat összevásárlók, akik koscsikkal és kosaraikkal helyet foglalnak el, szintén tartoznak helypénzt fizetni.

A vármegyei bizottsági tagok lét száma az új beosztás szerint megszapordván, a közgyűlés az új választásokat elrendelte és az egyes kerületek választási elnökeit megválasztotta.

A vármegyei alapot és a gyámpénztár pénzkészleteinek elhelyezésére a Debreceni Első Takarékpénztárt jelölték ki.

A községi és körjegyzők díjairól szóló szabályrendeletet aként módosítják, hogy szemben a belügyminiszter meg hagyásával, melyszerint a telekkönyvi adásvevény díj egységesen 3 koronában állapítassék meg ez a díj a vételárhoz képest 1 K. tól 5 K.ig terjedjen.

A községi adófizetés kiterjesztése és a házbéradó általánosítása tárgyában Győr város átirata értelmében a közgyűlés fel fog irni a pénzügyminiszterhez.

Lelkes éljenzés mellett határozta el ezután a közgyűlés, hogy Hajduböszörmény város közönségének azt a kérelmét, hogy a vármegye a Március 15. nemzeti ünnepére tétele iránt az országgyűléshez irjon fel, teljesíti.

Debrecen város átiratára a magyar nyelv és jelvények jogainak a külképviseletekben is megfelelő érvényesítése tárgyában a közgyűlés egyhangulag a következő határozatot hozta:

Debrecen sz. kir. város közlött kérelmének kelte óta hazafias örömmel látta már az ország nemzeti nyelvünk használatának a hadsereg keretében érvényre juttatása körül elért sikerért a m. kir. kormány élén álló miniszterelnök urnak, ez a siker reményt nyújt arra, hogy a m. kir. kormány az elért eredményél meg nem állva, igyekezni fog nyelvünknek s nemzeti jelvényeinknek a paritás elveinél fogva érvényt szerezni külképviseletünk keretében is, s ebből kifolyólag, miután törvényhatósági bizottságunk is sérelmet lát abban, hogy külföldön székülő közös képviselői hatóságaink a magyar honosok ügyében folytatott iratváltásainknál rendszeresen a német nyelvet használják s a magyar állam nyelvét és jelvényeit állandóan mellőzik. A m. kir. min. elnök urhoz feliratot intéz az iránt hogy nemzeti nyelvünk és jelvényeink törvényekben biztosított jogainak a külképviseletnél is érvényt szerezni méltóztassék.

Több községi ügy elintézése után a közgyűlést dél fele befejezték.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Kérdések a tanár urakhoz Mire való az iskola? Hogy majd a kikerülő ifjak valamely jó álláshoz vagy fizetéshez jussanak? Vagy összetérv az iskolákban egymástól minden rosszat megtanuljanak? Vagy hogy a fejlődő agyvelőket a különböző tanárok teletömjék szaktudományuk elvont képleteivel, az egyik grammatikával, a másik algebrával? — Nem, az iskola nem erre való! A cél az, hogy a gyermekekből ember váljék, a ki hivatásának megfelelően, meg tudja keresni a kenyerét. — A tanár urak ajánlják a klasszikus vagy a realisztikus tanítást, az elméleti vagy a szemléleti módszert, délelőtti vagy délutáni oktatást. A legjobb a dologban az, hogy e nevelési rendszerek miúdig csak kísérletek maradnak. Minden tanár a maga tudományát tartja a legfontosabbnak, magát ebben valóságos zseninek hiszi, hát még az iskolában miúgy nagy képpel adja elő tantárgyait! Szigorúan megkivánják a tanítványoktól, hogy jól megértsék azt, a mit ők harmirc évi olvasás után összeböngésztek. Tömik a gyermekek eszét, mint a parasztasszony a libát szokta s a vége az, hogy leszámítva néhány tehetségesebb tanulót, a nagyrésze csak kénytelenségből készül a vizgára, vagy megbukik. Épen egyik helybeli gimnáziumban történt meg, hogy a tanár összeszidta a tanulókat, mert nem készülnek, de megdicsért egyet, ki blindre jól felelt, de különben alig tudott egyebet a tantárgyaktól. Kérdés marad ismeri-e a tanár tényleg, melyik tanuló a tehetséges, melyik a kevésbé az? Persze, a vizsgákon a tanárok is segítenek, hogy sikereket mutassanak fel, hogy ki ne tünjék, hogy ők a rosszak. Igen, ez a tanári szédelés. — Isten bocsáss meg! A gimnáziumban két élő és két holt nyelv van felvéve. A magyar, német és latin kötelező, a görög félig az. Nyolc évig hetenkint hat órán latinul, négy évig négy órán görögül tanítják a fiukat s kikerülnek a gimnáziumból, a nélkül, hogy értenének valamit a klasszikus irodalomból. Ki a hibás? Talán ostobábbak a fiúk ma, mint ötven vagy száz év előtt voltak? Nem volna-e elegendő a klasszikusokat olvasni csupán hogy gondolkozásmódjuk, szellemi tartalmuk az ifjuság tulajdonává váljék? Nálunk is ezt kellene követni a tanításban, s akkor nem lesz pusztán idő és pénz vesztegetés a középsikolai nevelés, a honnan most oly sok tudatlan kerül az egyetemre. — A tanár urakra bizzuk gyermekeinket, a nemzet jövőjét? Le-gyenek rajta, hogy hasznos tanulással töltsék idejüket, vezessék őket a jellemképzésben, különben mi lesz belőlük? A kitűnök ki küzdik magukat, a középszerűek, a gyöngék elzülnek. — Keresték már a tanár urak a gyermekekben, a fiatalemberekben, és a férfiakban nevelési rendszerüknek gyümölcsét? — Alig. Nézzünk jól szét. Mennyi az éhbetlen, nyomorgó, szédelő s mily sok az aszfaltbetyár. — Igen! a társadalom, a hazát követeli, hogy gyermekeink az életnek és a hazának neveltsenek.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. Értessítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc-u. templomban az istentisztelet következő időben fog kezdődni: Péntek este fél 6, szombaton Maskirral egybekötött Haskomah reggel fél 7 órakor; a főistentisztelet d. e. 9, a Maskir d. u. 6 órakor, vasárnap d. e. 9 és d. u. 4 órakor, köznapokon reggel 6 órakor és este fél 6 órakor.

HIREK.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 29-én. Enyhe idő várható, helyenkint — főképp az ország nyugati felében — esővel.

Mesemondás a színházban.

— Első nap. —

Zsufolásig tele volt tegnap a színház a mesemondó Pósa-párt hallgatni vágyó közönséggel. A legnagyobb rész természetesen a gyermekekből került ki. Édesen figyelő arccal mosolyogtak a színpadra, áhitattal hallgatva a szebbnél szebb tündérmeséket.

A Magyar testvérek zenekarának nyitánya volt a műsor első száma, melyel nagy tetszést és sok tapsot arattak. Különösen a kis Magyar Imrét tapsolták, a ki diszmagyar ruhában vezette a bandát. Ezután Szávay Gyula üdvözölte rimesszavakban a Pósa párt, kiemelve, hogy a gyermekcsereg, a süket-némák s a még némább sir által rejtett Dankó nevében beszél. Tassy Miklós a tanító testület elnöke szép beszéd kíséretében értékes emléktárgyat nyújtott át Pósaékknak: ezüst tálcán két ezüst asztalkedő szoritót, a tanítói kar nevében. A gyermekek nevében Juhász Béla IV. oszt. elemi iskolai tanuló mondott beszédet és emlékül két teljesen felszerelt ezüst kávécsészét adott át. Majd a kis fiúcskák Pósa bácsinak hatalmas babékoszorút, a kis leánykák pedig Lidi néni gyönyörű virág csokrot nyújtottak át.

Meghatottan mondott Pósa most ezekért köszönetet, gyönyörű szavakban adván kifejezést örömének, hogy Debrecenbe jöhetett. Beszéde végén hazaszeretetre buzdította a gyerekeket.

A Magyariek gyönyörű Dankónótái után kezdetét vette a — mesemondás.

Édes apró történeteket, szebbnél, szebb tanulságos verses meséket mondott előbb Pósa bácsi, aztán Lidi néni, hol megnevettetvén, hol megrikatván hallgatóikat. Nemes tartalmu mesékkel és megkapó előadásukkal mindketten lebilincseltek nemcsak a gyermekeket, hanem a néniket és a bácsikat is. És a gyermekek — a leghálásabb közönség — áhitattal, nagycsendben, figyelemmel hallgatták a bájos történeteket.

Legmeghatóbb része volt a műsornak az imádság a mit Pósa bácsi mondott a gyermekekkel a hazáért. Végül elénekelték a Himnuszt a Magyar testvérek zenekarának kísérete mellett.

* **Szent Mihály napja.** Bár a hivatalos ősz már beköszöntött a csillagászati napfár szerint, de a nép tudatában a voltaképpeni ősz kezdetét csak Szent Mihályi napja jelenti. Ekkorára már sok gazdasszony bekészíti a télire valókat, ami bizony szegényebb sorsu hajlékban

szomorú időben szükiben van, s a vasarai idő is egy órával előbbre ugrott. Továbbá a kapuzárások ettől fogva 9 órakor történnek, nem úgy, mint Szent Mihály napja előtt. Az esti harangszó innen kezdve már nem 8 órakor, hanem 7 órakor jelzi az este beálltát. Tegnap volt Szent Mihály napja, s tegnap már este 7 órakor szólaltak meg a harangok a templomokban. Ma pedig reggeli négy óra helyett 5 órakor. Szentmihály-napkor az őszi fertályi hurokkodások is elkezdődnek.

* Az építkezés szünetelése. A munkázlat változatlanul tart. A munkások az olajütőben jönnek össze tanácskozásra. Engedni nem hajlandók de a helyzetet békésen viselik el.

* Október felé... Igen, — még zöldel a nyárfa az ablak előtt! — de a természet már ma holnap haldokló féiben van. — A virágok élete is már csak az idő kérdése, de a pázsiton már ott kódogrog a pusztulás lelketlen kísértete, nyomában csendes bánattal haldogálnak a fakó, száraz levelek, miket a pajzán őszi szellő játszva dobál ide s tova. Október lesz már holnap. Jönnék a regruták! Önkéntesek és önkénytelenek. A szürkefalu kaszárnyák udvarain megkezdődik az ábrítólas, a káplár uraknak lesz módjuk az élvezetben. Szegény ujoncnak heteken át ropog a nyakcsigolyájuk, kezük, lábuk, a míg végre megértik azt, hogy mi az a katonatartás, katonalépés és szalutálás, mi a különbség a cibil és katonai, a szabadszaj és szubordináció közt. Bizony keserű a sorsa a szegény bakának, elesnek ezek az otthoni szüreteléstől is most. Micsoda örömnepok pedig ezek! Októberben az áldott anyaföld ilyen vidámságot hoz nekük a sok szomorúság után. Adja Isten, hogy lássunk már egyszer derűs arcokat is.

* Hol van Koburg Fülöp? Budapestről jelenti tudósítónk, hogy Koburg Fülöp herceg két hét óta a pestmegyei Vácon tartózkodik, a hol vadászattal tölti idejét.

* A bábaképző építése. Miután a belügyminiszter jóváhagyta a bábaképző felépítését a régi vásártér helyén, amelyre a közgyűlés 300.000 koronát szavazott meg, a városi tanács elhatározta, hogy az építésre árlejtést hirdet és az ajánlatok beadását október 15-re tűzi ki.

* Rákóczi szüret Tokajban. Az idegenforgalmi vállalat érdekes terv megvalósításán fáradozik. Evről-évről az ország más és más vidékén nagyméretű szüreti mulatságot akar rendezni és pedig mindenkor az illető vidék történelmének megfelelő háttérű látványossággal. Az első ilyen szüret októberben lesz Tokajban. A budapesti előmunkálatokkal párhuzamosan serényen folynak az előkészületek. Tokaj városában is, ahol Bernáth Béla képviselő és Kröczer László szőlőbirtokos elnökléte alatt helyi rendezőbizottság alakult. A Rákóczi-szüret tárgyában tegnap előtervezlet volt a földművelésügyi ministerium részéről Dobokay miniszteri tanácsos és Lónyay Ferenc osztálytanácsos, míg Tokaj városából Bernáth Béla képviselő és Krjnák Géza városi főbíró vezetésével nyolc tagú küldöttség volt jelen. Az érdekelt szőlősgazdák kívánságait Engel Jakab megyebizottsági tag és Vajda Dezső szőlősgazda fejtegették, amelynek alapján elhatározták, hogy a Rákóczi-szüret célja az, hogy a Hegyalja régi jó hírnevét helyre-

állítsa és bebizonyítsa, hogy a rendszeres termelés és kezelés folytán a hegyaljai bor ma is oly jó, mint régen volt. A szüreti mulatsággal nemzetközi borvásárt is rendeznek, amelynek sikere érdekében az érdekelt borkereskedők és vendéglősök abban az irányban fáradoznak, hogy a külföldi szálloda és vendéglőtulajdonosok eljövetele biztosítva legyen. — A szüreti mulatság végleges programját a jövő héten fogják megállapítani, a mikor írók és művészek fogják kiegejezteni a rendező bizottságot.

* Önkéntesi vizsga. A 39-ik gyalogezred önkénteseinek vizsgája véget ért. A vizsgák kitűnően sikerültek és a jelentkezők közül senkit sem buktattak el. Feltűnést keltett, hogy az önkéntesek közül többen alig tudtak németül az év elején és mégis sikerrel vizsgáztak ezek is. Az önkéntesek nagyobb része már haza is érkezett, hogy itthon pihenje ki a vizsga fáradozásait. Katonai körökben a vizsga eredménye feltűnést keltett, mert már régen nem volt ily jó eredményű vizsga. A kitűnően vizsgázott ifjak a következők: Liebhardt Kálmán, Majorkovits Ervin, Vitéz József, Horváth Dezső, Bischotka János.

Jó eredménnyel vizsgáztak: Bachl Ernő, Lusztig Jenő, Ljubik Emil, Tunyoghy Emil, Dr Daák Sándor, Harmathy Pál, Balogh Sándor, Székely Sándor, Sámuel László, Tárnok Dezső, Jeney Gábor, Vajna Géza, Lovass Béla, Bajomi József, Rottensteiner Leopold, Naszády Tibor, Hermann Viktor, Szundy Jenő, Sári Miklós, Leszka Ferenc, Nagy Zoltán, Nagy Elek, Klár István, Sajó Ernő.

* Szüret. A Csígekert tulajdonosai vasárnap d. u. tartott gyűlésükön elhatározták, hogy a szüretet október hónap 4-én és 5-én tartják meg.

* A szervező bizottság ülése. A városi szervezeti szabályzat átdolgozására alakult bizottság ma délután 4 órakor Kovács József polgármester elnökléte alatt folytatólagos ülést tart, amelyen a rendőrségre vonatkozó szervezeti szabályzatot dolgozzák át.

* Új honvédönkéntesek. Pár nap múlva megélnéknak a kaszárnyák környékei. Alig két hete, hogy a kiszolgált legénység elment és már új lakók költöznek a kaszárnyákba. Időszzerűnek találjuk azon önkéntesek névsorát leközölni, akik a 3. honvéd gyalog ezredhez vannak beosztva, s holnap kezdik meg szolgálataikat Gael Viktor, Szintay Gábor, Tóth Gy. Zsigmond, Leichner József, Hordviger Gyula, Tóth István, Jakobovics Andor, Martinyi Emil, Heksch Ödön, Purprayer Jenő Olivér, Molnár Ödön, Lacák Kálmán, Kiss J. Aladár, Greif Mór, Fekete Imre Aladár, Székely Sándor, Csegényi József, Kovács Sándor, Grenzor Mihály Ernő, Blaskovics Iván, Ferencz Béla, I. Hajdu László, Csengeri Antal, Székely Vilmos, Geréby György, I. Tóth Sándor, Budaházy Jenő Gyula, Vida József, Magyar Ernő Géza, Vencally Jenő, Mahovics Gyula, Aron Géza, Milner Lajos és Nemes Vilmos. Az új önkéntesek most Budapestre vonulnak be, a hol hat havi gyakorlati tanfolyam hallgatása után levizsgáznak s március havában már, mint tizedesekké előléptetett önkéntesek osztatnak be az ezred

helyben állomásozó 1-ső 2-ik 3-ik és a Zilahon állomásozó 4-ik zászlóaljába.

* Halálozások. Tegnap bejelentették az anyakönyvi hivatalnál az alábbi haláleseteket: Klein Lajosné izr. 41 éves. Dózsa Róza ev. ref. 10 napos. Nagy Eszter ev. ref. 28 éves. Kovács Ferenc ev. ref. 59 éves. Erdei István gör. kath. 50 éves és Daempf József róm. kath. 50 éves.

* Szociálista gyűlés Szoboszlón. Az újjászervezett szociálistapárt, a debreceni főpárt, s ennek kebelében alakult kis gazdák és mezői munkások együletének részvételével vasárnap délután Hajdu Szoboszlón gyűlést tart. A párt erősen készül erre a gyűlésre, melyre tíz község küld ki képviselőt és a gyűlésen részt vesz valószínűleg Mezőffy, a párt országos vezére is.

* Ruzsinszky Ilona becsületsértési pöre. Ruzsinszky Ilona válópöréből eredőleg a múlt évben halomszámra megjelent vidéki hírlapcikk kommentálták a primadonna szenzációját. Többek között a válópört közvetlen megelőző gyulai eseményeket Szentmiklósi József szerkesztésében megjelenő Hódmezővásárhelyi Hírlap oly sértő formában tárgyalta, hogy Ruzsinszky Ilona nem hagyhatta válasz nélkül s végül több kölcsönös nyilatkozat után a gyulai törvényszéknél rágalmazási és becsületsértési pört indított a primadonna Szentmiklósi József ellen. Ebben a pörben tegnap tartott tárgyalást a gyulai törvényszék vádtanácsa és Szentmiklósi Józsefet becsületsértés és rágalmazásért vád alá helyezte.

* Családi dráma. Szatmári András a debreceni ügyészség fogházára nyugodalmas családi életet folytatott nejével mindaddig, míg a fiatal asszony meg nem ismerkedett Bagdacs Imre ácslegénnyel. A régi mese megújult. Rendkívül egyszerű. Az asszony megcsalta az urát, a ki semmit sem tudott egész Szerda éj-jelig, a mikor a leghozzáférhetlenebb bizonyosságot szerezhette meg magának. Együtt találta a szerelmeseit. A meglepetés elsődühében felindulva zsebkésével rárohant s a szerencsétlen Bagdacsot 14 szurási sebet ejtett. Bagdacs sebeit, melyek könnyen halálát okozhatják, Dr. Engel Ignác orvos varta össze 3 órától reggel 6 óráig. Az összeszurkált embert lakására szállították. Az asszony elmenekült férje dühe elől s most — Bagdacs lakásán van, s azt ápolja. — A rendőrség megindította ez ügyben a vizsgálatot.

* Örömhír tüdőbajosoknak. Sok fáradság után a vegyi iparnak sikerült oly gyógyhatású szert találni, melyet méltán nevezhetünk a tüdőbajok gyógyszerének. A Sirolin kellemes szaga és ízű szirup, mely teljes ártalmatlansága mellett kiváló gyógyhatással bír. A szernek már rövid használata után szűnik a köhögés, kevesbedik a köpet, mulik az éjjeli izzadás és mellfájás, javul az étvágy és a testsúly gyarapodása észlelhető.

LETZTER JÓZSEF fényképészet festészeti és fényképészet műterme Piacutca 44 sz. Ujfalussy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő kiskabtan.

Valódi amerikai férfi cipők egyedüli raktára Feketénél.

x Divatos férfi és fiu kalapok legnagyobb választékban Feketénél.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene. Felváltva Magyar Testvérek és Rácz Károly zenekara játszik.

A japán-orosz háború.

Port Artur ostroma.

Csifu, szeptember 29.

Kínai forrásból jelentik, hogy a japánok támadást intéztek Port-Artur ellen és a japán hajóhad most azzal van elfoglalva, hogy aknáktól szabaddá tegyék a hadműveleti terepet.

Csifu, szeptember 29.

Két japán hajó, köztük a Cincinnati nagy tüzelést kezdtek meg Port-Artur ellen. A tüzelés egész éjjel tartott és igen heves volt.

Port Artur, szept. 29.

Az orosz hajóraj kitörni készül a kikötőből, hogy egyesülhessen a vladivosztoki flottával. Ugy látszik, hogy a végső roham ideje következett be és az oroszok nem tarthatják magukat.

A mandzsuriai harctérről.

London, szept. 29.

A japánok ismét megkezdték az előnyomulást. Korupatkin nem lesz képes Mukdent megvédeni.

A béke hírek.

Pétervár, szept. 29.

A Peterburgszkija Vjedomszti mai számában a béke híreket nagyon energikusan megcáfolja. Az orosz kormány alhatározott szándéka addig folytatni a küzdelmet, amíg Tokióban köthetik meg a békét.

London, szept. 29.

A Standard jelenti Tokióból: A japán sajtó a jelen viszonyok közt a békekötés gondolatát egyhaagulag visszautasítja és a háború folytatását kívánja.

S Z I N H Á Z.

Nyladoznak a színházak.

Nyladoznak a téli színházak, Kezdődnek a primadona lázak, Kelendőbbek az arcestő mázak. — Nem várom, hogy művészetet lássak.

A kisasszony sasorru, vénecske, De nem ugrik akkorát a kecske, Mikor elmegy hát a gólya, fecske, Szívet hódít, ha lány, ha menyecske.

Hang? művészet? tiszta, nemes játék? Uram fia! sok bolondot láték, De színházban ilyesmit jó szándék Mai napság aligha kívánt még!

Lesz multság, taps, virág is bőven, Látunk kurta szoknyát lebbenőben, Lábmutatvány nem lesz veszendőben, Éppen úgy, mint a mult esztendőben.

A mi céda, idegen, rut, aljas, A tömegnek csemege az ollyas, Árva Muzsa, hogy nyugodtan alhass, Rád fogják, hogy csókod már unalmas.

Három a tánc! Járja veszett móka, Mennyi szép lány, csipje meg a csóka! Kerülgeti habitúé róka. . . Csak az a baj, hogy kevés a főka.

— (A máramaros szigeti előadások befejezése. A Sebestyén Géza és Palágyi Lajos együttes igazgatása alatt Máramarosszigeten működött drámai társulat szerdán este befejezte előadásait és ma már a társulat összes tagjai Debrecenben vannak. Az utolsó esték jutalom játékok voltak *Jeszenskynét* a Rejtett boldogságban, *Hahnel* Arankát a Vájlunk elben, *Menszáros* Margitot a Denise-ben és utolsó estén *Arday* Idát a Sabinnók elrablásában jutalmazta a mindig telt ház lelkes tapsokkal és virágokkal. A közönség *Sebestyén* Gézát aranyórával, *Faragó* Ödönt díszes irókészlettel, *Palágyi* Lajost babékoszorúval tüntette ki. A bucsu estén *Sebestyén* Géza mondott a színpadról köszönetet a szigeti közönségnek azért a hathatós erkölcsi és anyagi támogatásért, amelyben a társulatot mindig részesítette.

— (A Jókai sorozat a színházban.)

Amint már közöltük, az elhunyt költőkirály emlékeztére az igazgatóság egy hét estére terjedő Jókai-sorozatot rendez, melyben a nagy költő hét kiváló színpadi művét hozzák színre. — A sorozat három hétre fog terjedni. A színre hozandó művek valószínűleg a következők: *Szigetvári vértanúk*, *Könyves Kálmán*, *Dózsa György*, *Dalma*, *Keresd a szived*, *Manlius Színiszter* és *Aranyember*.

— (Pályázat a kolozsvári színházra.)

A kolozsvári új Nemzeti Színház csak 1906 október 1-én lesz megnyitható. A belügyminisztérium ennél fogva egy évre 1905 virágvasárnapjától 1906 virágvasárnapjáig pályázatot hirdet mostani színház bérletére. A bérlet erre az egy évre 56,000 korona biztosítékot kap, köteles azonban 50,000 korona biztosítékot le tenni s oly társulatot tartani, melynek havi fizetése legalább 16,000 korona. A pályázat határideje okt. 25. A Kolozsvári közvélemény egyértelműen elítéli a pályázat hirdetését és a vállalkozói rendszer fentartását. A kolozsvári *Ujság* cikke végén ezeket írja:

A pályázat kihirdetése is teljesen szokatlan dolog a kolozsvári Nemzeti Színház életében. Eddig felhívták a nevesebb színigazgatókat, művészi programjuk benyújtására és annak alapján történt a megbízás. Most pályázhat mindenki, akinek ötvenezer korona óvadéka van: A pályázat október hó 25-én lesz. Pályázat lesz valószínűleg elég. Annyi jelöltet emlegettek az utóbbi időben, hogy kitelik belőlük a kolozsvári színház igazgatója.

E fordulat azonban nyilvánvalóvá teszi előttünk hogy:

Bölgny József nem pályázik a színházra; *Ditrói* Mór egy esztendő szerződésért nem hagyja ott a Vigszínházat.

Ellenben megnyílt az út arra, hogy *Makó* Lajos, *Molnár* László és *Sziklay* Kornél között meginduljon a harc a kolozsvári színházért. — Ezek bizonyosan pályázni is fognak.

Ottó főherceg a királynál.

Bécs, szept. 29. A király Ottó főherceget ma hosszabb magánkikallgatáson fogadta. A köztük szóbeszéd szerint utóbbi időben felmerült ellentétek elsimultak.

Becsületbirósági eljárás Koburg herceg ellen.

Budapest, szept. 29. Tíz fővárosi polgár feljelentést nyújtott ma be *Nyiri* Sándor honvédelmi miniszterhez, a melyben kéri, hogy a honvédelmi miniszter indítsa meg Koburg Fülöp herceg altábornagy ellen, aki a honvédség kötelékébe tartozik, a becsületügyi eljárást, mert a hercegről nyilvánosan ismételt állítottak olyan dolgokat, a melyek — ha valónak bizonyulnak — a herceget a közmegegyezésnek, sőt birói üldözésnek tennék ki. A honvédelmi miniszter a feljelentést átküldi a honvéd parancsnoksághoz.

Megszűnt az építőmunkaszünetés.

Budapest, szept. 29. Az építőmunkások sztrájkja megszüntetése érdekében Lode Rezső ipar felügyelő ma délután 2 órakor a Lipót körút 15. szám alatt békéltetési tárgyalást tűzött ki, amelyre úgy a mesterek, valamint a munkások részéről nyolc-nyolc bizalmi férfi jelent meg. Hosszu tanácskozás után a meg egyezés létrejött. A kőműves munkások hétfőn már újra munkába állanak.

Tolvaj katonatiszt,

Budapest, szept. 29. Mayer Alfonz nyug. huszárkapitány és neje megszöktek, miután szállásadójuk ruha és fehérneműt ellopták. A tolvaj párt körözik.

Öngyilkos szállodás.

London, szept. 29. Mayer Sándor az itteni Hotel Post bérleje a Murába ugrott és belefult. Öngyilkosságának oka az, hogy a szállodát ma más bérletnek kellett volna átvennie.

Hazai gyártmány!
KLEINOSCHEG SEC

ÜJDONSÁG
ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGÓ

KLEINOSCHEG testvérek
esász. és kir.
udvari szállító pezsgő
pincéi
BUDAPEST.

Magyar királyi államvasutak

164786—1904. szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet Ungvár állomáson létesítendő új felvételi épület előállításához szükséges munkák végrehajtására

A tervek, a költségvető, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, a ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestben, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának magas építményi ügyosztályában (VI. kerület. Teréz körút 56 sz. III.-ik emelet 14 ajtó) és debrecenben a magyar királyi államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási és építési ügyosztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1904. évi október hó 11-én déli 12 óráig nyújtandókbe, alulírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Budapestben, VI. kerület Teréz körút 56 szám II. emelet 10 ajtó) Az ajánlatok egy korona béjeggel az ajánlat mellékleti ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be. Ajánlat az Ungvár állomáson létesítendő új felvételi épület előállításához szükséges építő munkákra. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1904. évi október hó 10-én déli 12 óráig 4000 korona azaz négyezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapestben, VI. ker. Andrássy ut 75 számú földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legújabb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de nevértéken felül számításban nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek téríti vevénnyel adandók fel.

Budapestben, 1904. évi szeptember hóban.

Az igazgatóság,

Magyar királyi államvasutak
Üzletvezetősége Miskolc.

17847.—1904 szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak miskolci műhelyei vendéglő üzemére 1904. évi november hó 1-étől számtandó 5 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A vendéglőt bérbe venni óhajtókat felhívjuk, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat 1904 évi október hó 15-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének titkári hivatalához e cím alatt:

Ajánlat a miskolci műhelyi vendéglő bérletére 17847—1904. számhoz lepecsételt borítékban térítvevény mellett nyujtsáb be.

Az ajánlaton a névalírás két tanuval előttemezendő és az ajánlati összeg betűkkel is kiirandó.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztárnál 1904 évi október hó 14-n déli 12 óráig bánatpénzképen 100 azaz Egyszáz koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni mivel különben az ajánlatot figyelembe venni nem fogjuk. Taka rékpénztári betét-könyveket bánatpénzül nem fogadunk. el.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek valamint a változott viszonyokhoz mérten újból megállapított étel és ital árjegyzék a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 43 a. ajtószám) a hivatalos órák alatt tartamra alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatokat figyelembe venni fogjuk.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választ hasson.

Miskolc, 1901. évi szeptember hó 26-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

SPECIALISA

sérvkötőkben

Ujdonság! Kétoldalu — 24 korona.
Cs. és kir. szab. Keleti-féle „Gummi-sérvkötő”

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem kedvelő egyéneknek kitűnő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegea ajánlatos

Ára: Egyoldalu 10 korona. — Kétoldalu 20 korona.

valódi angol acél rugóval egyszerű de igen szolid és tartós kivitelben! Árak 6—8—10 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jóállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá

Műlábak és műkezek amputáltak részére.

Műfüzők és egyenestartók ferdénnöttek részére.

Járó és tángépek, csomb-, térd- és bokakötés; gyuladásnál stb. Haskötők, gyomorbaj, vándorvess, ki

döksérv és lógó has ellen 7—24 koronáig. Havibajkötők 5—11 koronáig, Gumigöresér harisnyák 3—15 koronáig, horetartók, 0.50—1 koronáig (Sus

psensor) stb.

Legújabb szerkezetű

Betegtoló-kocsik és székek

lábbadozók és rokkantak számára elismert legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett!

Ujdonság

Igen célszerű

Cs. és kir. sz. szagtalan higienikus szobaürszék (cset) legmentesen zárható fedéllel

otpapír-tartók, eredeti angol klosetpapiros, higienikus köpöcsészék, irrigátorok, fecskendő

műk, inhaláló-gépek, pücsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkönyelemhez

való összes cikkek gyári raktára.

Fontos

Gummi!

cséplőgéptulajdonosok részére! Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos és ártalmatlan Árak Gummi 2—12 koronáig. Há-

Női óvszerek

(Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szerint, több mint 300-szor használatra, Orvosi rendeletre adatik ki Ára kor. 3—5. Beve-

legújabb 1903—4. évi körülbelül 8000 diszes

brát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.

Mentőszekrények első segélyhez,

legújabb miniszteri előírás szerint.

Uj! Auto Vaginal Spray! Uj!

a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.—.

Keleti J., műszergyáros Budapest, IV. Koronaherceg-u. 17.

(a főtisztelendő Servita rend zárda-palotában.)

Gyár: Központi városház.

Alapítva 1878.

Figyelmeztetés!

Ezen hirdetésre való vonatkozással, továbbá ezen hirdetmény be

küldésével 20 kor. felüli bevásárlásnál — Gummiárunknál 20 szög

záléknyi kedvezményt nyujtok.

Nagy raktár.

✂ Szőnyeg, ✂
 ✂ F ü g g ö n y, ✂
 ✂ Butorszövet, ✂
 ✂ Linoleum, ✂
 ✂ Bőrvászon, ✂
 Ágy és Asztalterítő,
 Flannel takaró,
 Pokróc,
 Paplan és Matracokból

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél
 Kistemplombazár.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, görcs, és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatlyu szabad gyógyszerárban.

PÉNZ**4%-os**

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzüzetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra. Személyhitelt papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre gyorsan és diszcreten. Bank- és magánadósságok convertálása.

LÁNG SAMU

bankbizomány

Budapest VI., István-tér 16.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva. Értékpapírok és részvények legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek. (Válaszbélyeg.)

IGÉRVÉNYEK**TISZA-SZEGEDI SORSJ.****FŐNYEREMÉNY: 180.000 KORONA**

5 a 2000

○ HUZÁS: Október 1-én. ○

ÁRA: 7 korona**KAPHATÓ****Ipar és Kereskedelmi Bankban**

(Iparbankudvar.)

Koch testvérek**DEBRECEN,**
PIAC-UTCA 31.
Csanak-ház

Budapest legnagyobb férfi-, nő-, leányka- és gyermekruha áruházának debreceni fióküzlete

A berendezési munkálatok késedelme miatt csak

a n a p o k b a n

nyílik meg.

Az első nap bevételeinek tiszta jövedelmét a Debrecen sz. kir. város részére beszerzendő mentő kocsijavára adományozzuk.